

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

w sprawie J. B.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 16 marca 2023 r.,
wniosku obrońcy oskarżonego J. B.
o wyłączenie SSN Antoniego Bojańczyka
na podstawie art. 41a k.p.k.

postanowił:

pozostawić wniosek bez rozpoznania

UZASADNIENIE

Zarządzeniem Prezesa Izba Karnej z 5 stycznia 2023 r. sprawa o sygn. III KS 87/22 została przydzielona do referatu Antoniego Bojańczyka. Pismem z dnia 16 stycznia 2023 r., obrońca oskarżonego J. B. wniósł o zbadanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności. Równocześnie obrońca oskarżonego złożył wniosek o wyłączenie sędziego z uwagi na istnienie okoliczności mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w sprawie. W uzasadnieniu autor wniosku wskazał na okoliczności dotyczące powołania SSN Antoniego Bojańczyka przywołując treść uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020 oraz wskazał, że brak spełniania przez SSN Antoniego Bojańczyka wymogów niezawisłości i bezstronności został potwierdzony przez Sąd Najwyższy w cytowanych przez autora wniosku orzeczeniach. W treści wniosku obrońca wskazuje również, że SSN Antoni Bojańczyk krytycznie wypowiadał się na temat wskazanej powyżej uchwały, przed jej podjęciem. Wszystkie te okoliczności

wywołują zdaniem wnioskującego uzasadniona wątpliwość co do bezstronności sędziego w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Żądanie wyłączenia sędziego z uwagi na brak bezstronności wywołany istniejącymi zdaniem wnioskującego okolicznościami o charakterze ustrojowym w aktualnym stanie prawnym należy uznać za niedopuszczalne, co uzasadnia pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Ustawą z 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw wprowadzono instytucję tzw. test niezawisłości i bezstronności sędziego. Nowelizacja ustawy o Sądzie Najwyższym poprzedzona była istotna z punktu widzenia problematyki dotyczącej kwestionowania bezstronności sędziego z uwagi na procedurę jego powołania orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego.

W wyroku z dnia 4 marca 2020 r, w sprawie o sygn. P 22/19 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Odnosząc się do wzajemnego stosunku wniosku o wyłączenie sędziego złożonego w trybie art. 41 k.p.k. oraz wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności złożonego w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, w zakresie w jakim oba te wnioski obejmują badanie bezstronności sędziego z uwzględnieniem okoliczności jego powołania, przytoczyć należy stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z 14 października 2022 r. w sprawie III KK 348/22 oraz w postanowieniu z 28 października 2022 r. w sprawie II KK 375/22. W

orzeczeniach tych Sąd Najwyższy wskazał, że *porównanie regulacji art. 29 § 5 u.SN i art. 41 § 1 k.p.k. prowadzi do wniosku, że ten pierwszy przepis ma charakter szczególny względem drugiego. Wynika to po pierwsze z faktu, że jest przepisem o charakterze mieszanym – ustrojowo-procesowym, mającym zastosowanie do sędziów Sądu Najwyższego, podczas gdy art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter wyłącznie procesowy i ma zastosowanie do wszystkich sędziów orzekających na podstawie k.p.k., a więc zarówno do sędziów Sądu Najwyższego, jak i sędziów sądów powszechnych. Po drugie, zakres przedmiotowy art. 29 § 5 u.SN jest węższy aniżeli art. 41 § 1 k.p.k.; choć w części zakresy te pokrywają się. Zakresy obu przepisów związane są wprowadzie z kontrolą sądową aspektu bezstronności sędziego, który ma orzekać w sprawie, jednak art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter ogólny, obejmując przynajmniej potencjalnie wszystkie możliwe okoliczności, podczas gdy podstawy zastosowania art. 29 § 5 u.SN są określone wężiej. Po trzecie, przepis art. 29 § 5 u.SN jest przepisem późniejszym względem art. 41 § 1 k.p.k. i już z tego powodu fakt jego wprowadzenia do porządku prawnego ma skutek derogujący art. 41 § 1 k.p.k. w zakresie, w jakim przedmioty obu regulacji pokrywają się.*

Zdaniem Sądu Najwyższego, na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, jedyną możliwość kwestionowania bezstronności sędziego z uwagi na okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego przewiduje procedura przewidziana w art. 29 ustawy o Sądzie Najwyższym, przy czym do zainicjowania tej kontroli koniecznym jest kumulatywne przytoczenie okoliczności związanych z powołaniem, a także dotyczących postępowania sędziego po powołaniu, a także wykazania ich wpływu na naruszenie standardu niezawisłości i bezstronności, mającego wpływ na wynik danej sprawy. Przyjęcie innego złożenia, a więc dopuszczenie badania bezstronności sędziego z uwagi na okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego w trybie art. 41 k.p.k. prowadziłoby nie tylko do obejścia przepisów dotyczących terminu, trybu oraz składu rozpoznającego dany rodzaj wniosku ale przede wszystkim pozbawiałoby sędziego którego wniosek dotyczy, wynikającej z art. 29 § 22 ustawy o Sądzie Najwyższym quasi kontroli instancyjnej zapadłego rozstrzygnięcia, co mając na uwadze, że postanowienie w przedmiocie wyłączenia sędziego,

zapadłe na gruncie procedury karnej jest niezaskarżane, oznaczałoby ukształtowanie sytuacji procesowej sędziego, w sposób mniej korzystny.

Jak wskazano na wstępie obrońca w złożonym wniosku o wyłączenie sędziego SN Antoniego Bojańczyka uzasadnił istnienie wątpliwości co do bezstronności sędziego szeregiem okoliczności towarzyszących jego powołaniu, w tym kwestii organu wnioskującego o powołanie, a więc Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy nowelizacji z 8 grudnia 2017 r. Obrońca, powołując się na okoliczności towarzyszące powołaniu SSN Antoniego Bojańczyka złożył w przedmiotowej sprawie również wniosek w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że ocena przytaczanych przez wnioskującego poglądów prawnych i zapatrywań SSN Antoniego Bojańczyka na treść przepisów regulujących status sędziego należy do sądu rozpoznającego wniosek złożony w trybie art. 29 ustawy o Sądzie Najwyższym albowiem ta okoliczność została również wskazana we wniosku złożonym przez tego samego obrońcę w trybie art. 29 ustawy o Sądzie Najwyższym a którą to okoliczność wnioskodawca wskazuje jako jedną przesłanek świadczących o zasadności żądania.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

ał